

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. (Tilbagetrækning af løntrykkerbekendtgørelsen).

[Af Kurt Hansen (VS) m.fl.]

(Lovforslag nr. L 58. Fremsat 20/10 81).

Lovforslaget sattes til forhandling.

*Forhandling***Arbejdsministeren (Svend Auken):**

Som det fremgår af bemærkningerne til forslaget, har der ikke mindst fra forslagsstillernes side her i sidste omgang været mange udtalelser om, at der ikke var hjemmel til at udstede den nævnte bekendtgørelse. Når der nu stilles forslag om at ophæve denne hjemmel, tager jeg det som udtryk for, at forslagsstillerne, om end tænderskærende, har erkendt, at hjemmelen er god nok. På denne baggrund er forslaget logisk og konsekvent set fra forslagsstillernes side, og dermed håber jeg, at vi kan lade hjemmeldiskussionen ligge.

Forslagsstillernes meget detaljerede bemærkninger om den omhandlede bekendtgørelses tilblivelse savner dog nogle ikke helt uvæsentlige korrektioner.

Inden arbejdsdirektøren udsendte bekendtgørelsen om lønnen til de unge på beskæftigelsesarbejderne, blev den som foreskrevet i loven forelagt landsarbejdsnævnet, hvor som bekendt arbejdsmarkedets parter har sæde, og landsarbejdsnævnet tilsluttede sig, at bekendtgørelsen blev udsendt. Ja, der var faktisk tale om, at man i landsarbejdsnævnet, har jeg fået oplyst, på flere møder forhandlede spørgsmålet om indholdet af denne bekendtgørelse.

Det er i øvrigt ingen tilfældighed, at det blev lagt ud til landsarbejdsnævnet; når det ikke var muligt for arbejdsmarkedet selv at

lave en overenskomst, som dækkede det særlige projektarbejde, en fællesoverenskomst for alle projektarbejderne, måtte den næstbedste løsning selvfølgelig være ikke at lade folketinget bestemme det, men at give hjemmel til, at arbejdsdirektøren efter forhandling med landsarbejdsnævnet kunne løse problemet.

Om forholdet mellem § 97 a-beskæftigelsesarbejder og de særlige lov nr. 488-projekter vil jeg gerne sige, at det fremgår af indenrigsministeriets cirkulære af 25. oktober punkt 3, litra 1, i slutningen, at der for disse projekter skal gælde samme løn- og arbejdsvilkår som for beskæftigelsesarbejderne. Formålet med denne henvisning har altid været det fornuftige at sikre, at der gjaldt de samme løn- og arbejdsvilkår, uanset om finansieringen var statslig eller kommunal eller, som det ofte er tilfældet, en blanding af de to ting.

I anledning af bemærkningerne om, at VS ikke havde fantasi til at forestille sig, at bestemmelsen i § 97 a kunne bruges til det, der er sket, så vil jeg gerne henvise til referatet af folketingets forhandlinger fra den 25. november 1980 (Folketingstidende 1980-81, sp. 2824), hvor hr. Kurt Hansen om lønnen til de unge på beskæftigelsesarbejder siger:

»Der er klart i et af arbejdsministerens svar til udvalget lagt op til, at der vil ske en beskæring af den aflønning, som gives til de unge, der deltager i beskæftigelsesarbejder.«

Her har man det klareste bevis for, at i hvert fald hr. Kurt Hansen ikke var i tvivl om, hvad den særlige hjemmel, vi indføjede i § 97 a, i givet fald skulle bruges til.

Tilsvarende bemærkninger fremkom fra hr. Kurt Hansen ved tredje behandling den 28. november s.å. og jeg skal henvise til hr. Kurt Hansens studier på området til sammeds, sp. 3344-3345. Jeg tror aldrig, hr. Kurt Hansen har været i tvivl om, hvad denne sag drejede sig om.

Jeg er heller ikke enig med forslagsstillerne i de konsekvenser, de ser af bekendtgørelsen. På den anden side vil jeg gentage her i folketingssalen, hvad jeg har sagt til folketingets arbejdsmarkedsudvalg, nemlig at jeg gerne ser, at parterne på arbejdsmarkedet selv løser det problem, selv klarer den reelle vanskelighed, som er opstået på dette felt, igennem indgåelse af en kollektiv overenskomst. En naturlig lejlighed ville jo være, når de

[Arbejdsministeren]

arbejdsretlige spørgsmål er afklaret inden en eventuel vedtagelse af jobskabelsesforslaget i Folketinget, og det håber jeg vil ske, men før der er fundet en sådan tilfredsstillende løsning forhandlet af parterne selv, der tager hensyn til de reelle problemer i sagen, er jeg ikke indstillet på at opfordre arbejdsdirektøren til at trække denne bekendtgørelse tilbage, og det ligger selvfølgelig i sagens natur, at jeg ikke kan støtte forslaget fra venstresocialisterne.

Kaj Poulsen (S):

Fra socialdemokratiets side har vi ikke meget at tilføje til det, ministeren her har sagt. Vi kan fuldstændig tilslutte os de udtalelser, ministeren er kommet med, og afviser dermed forslaget.

Hans Jørgen Holm (V):

VS er jo snart i sin sprogbrug lige så blomstrende som fremskridtspartiet, og man kunne få den tanke, at der er en vis proportionalitet mellem sprogbrug og ens egen vurdering af muligheden for også at få et ansvar og en omvendt proportionalitet med hensyn til mulighederne for at få indflydelse på tingene.

Det, det drejer sig om her, er de unges løn på beskæftigelsesarbejder, og hvis man vil sørge for, at de unge aldrig nogen sinde får en chance for at komme i gang med noget som helst, skal man bare følge VS. Hvis man vil undgå at få noget ud af de beskæftigelsesarbejder, som i alt for høj grad er varmekasser, hvor de unge bliver opbevaret uden at komme ind i et positivt erhvervsforløb, ja, så skal man bare sætte lønnen op, for så har de ikke nogen som helst chance for dels at kunne tilpasses et uddannelsesforløb, dels at kunne komme ind på en normal arbejdsplads til de lønninger, som nu engang gælder dér.

Den anden side af dette her er hele spørgsmålet om ungdomslønningerne, hvor vi jo tidligere har haft en ungdomsløn og for så vidt har den i dag, men har skubbet uddannelsesforløbet sådan, at vi har unge mennesker uden erhvervs erfaring. Det er klart, at de i en situation med svag beskæftigelse vil have vanskeligere ved at komme ind på arbejdsmarkedet end dem, der har erhvervs erfaring. Det vil sige, at de altså heller ikke dér får en chance for at komme ind, så hvis vi

bare holder beskæftigelsesarbejderlønningerne højt, er vi i hvert fald sikre på at skabe en lang række problemer.

Jeg vil også godt her lige nævne i forbindelse med det omtalte cirkulære de problemer, der har været i København. Det er en temmelig utålelig situation, at vi har en lovgivning, der gælder for Danmark undtagen Grønland, Færøerne og København. Hvis der er tale om noget styrelsmæssigt, må vi efterhånden til at se på, at det at Københavns forhold har en særlig konstruktion, ikke må føre til, at der gælder særlige regler for dem, i hvert fald ikke på et område som dette her, der helt klart er et generelt problem for hele landet. Derfor vil jeg opfordre ministeren til endnu en gang at tage fat på at få løst problemet også for Københavns kommunes vedkommende.

Vi afviser lovforslaget.

Grethe Fenger Møller (KF):

VS var i sin tid imod indførelsen af denne bestemmelse, og derfor har VS jo også ret til at komme med dette forslag, som vi fra konservativ side ikke kan støtte.

Når det, som arbejdsministeren har oplyst, forholder sig sådan, at landsarbejdsnævnet har forhandlet dette cirkulære og har godkendt det, er det også rimeligt at følge det og se, hvordan det kører i praksis.

Det, der har været sigtet med denne bekendtgørelse eller dette cirkulære, har jo ikke været at straffe de unge, tværtimod har det været at skaffe de unge noget arbejde og sørge for, at de fik en tilpasning til arbejdsmarkedet. Men det kan heller ikke være meningen – og det tror jeg de fleste partier i Folketinget i hvert fald kan være enige om – at vi skal klare vores arbejdsløshedsproblem gennem kunsthærdige og kostbare ordninger, som ikke hjælper noget.

Hvis man gennem et uddannelsesstilbud eller jobtilbud kan give nogle unge arbejdsløse en mulighed, skal vi også gøre det, men vi skal ikke gøre det på en sådan måde, at man faktisk ikke er interesseret i at få de unge, eller at de unge efter at have været på et sådant beskæftigelsesprojekt ikke er i stand til at tilpasse sig et normalt arbejdsmarked og det lønniveau, de kan få dér ifølge deres kvalifikationer, eller tilpasse sig et normalt uddannelsesforløb.

[Grethe Fenger Møller]

Det, der er afgørende i denne sag, er, hvad der gavner de unge. Det gavner ikke de unge at ophæve dette cirkulære eller denne bekendtgørelse. Det gavner de unge at give dem nogle uddannelsesstilbud, give dem noget erhvervs erfaring og sørge for, at de får noget kompetence og får mod på tilværelsen og kommer i gang. Det mener jeg man bør bakke op om, og jeg kan slet ikke forstå, som andre også er inde på, at der rundt omkring i landet er flere grupper inden for regeringspartiet, som ikke har bakket op omkring denne bekendtgørelse.

Lawaetz (FP):

Ved behandlingen af det forrige lovforslag var man ved at komme lidt uden for emnet og begyndte at behandle hinandens moralske status osv. Nu lægger hr. Hans Jørgen Holm fra venstre op til en sammenligning af venstresocialisternes og fremskridtspartiets sprogbrug. Det er vist uvedkommende.

Jeg er flere gange både som organisationsmand og her fra talerstolen gået ind for, at man skulle have en lavere overgangsløn for unge under 20 år, har jeg godt nok sagt, men hver gang man har været inde på det emne, er det blevet fejlet af bordet både i fagforbund og her, og arbejdsministerens udtryk har altid været, at det skulle være »den på området gældende løn«. Og så er vi her. Når man er gået ind for det, har man gjort det for ungdommens skyld, for man må bruge alle mulige midler for at få flere unge i arbejde, og det er gjort i en god mening.

Men det, som man ikke har kunnet udrette noget som helst ved gennem snart flere år, ordner arbejdsministeren så med venstre hånd i løbet af sommerferien med det resultat, at der kommer det, som VS kalder løntrykkercirkulæret. Vi er helt enige i, at det var et udmærket cirkulære, fordi det for så vidt tilsigtede, at der var et mere rimeligt forhold mellem erfarne arbejdere og unge, der skulle beskæftiges. Men man siger fra VS om cirkulæret: heri sænker arbejdsdirektøren uden videre de overenskomstmæssigt aftalte lønninger for en hel aldersgruppe, der arbejder ved beskæftigelsesarbejder. Der er altså to ting heri. Det drejer sig om unge under 22 år, og man kan så diskutere, hvad de skal have i løn. De skal efter cirkulæret i øjeblikket have 40 kr. 70 øre. Så kan man spørge,

om det ikke er meget passende, at man sætter helt uerfarne arbejdsløse unge mennesker i arbejde til 40 kr. 70 øre i stedet for at gå arbejdsløse. Er det rimeligt, at de f.eks. mange steder i København på beskæftigelsesarbejder har haft 52 kr?

Man kan ikke lade være med at tilføje, at hvis de efter et sådant beskæftigelsesarbejde til 52 kr. bliver arbejdsløse, skal de have en understøttelse på 45,45 kr. Her kommer igen et misforhold frem.

Man kan sige, at VS ikke tænker nationaløkonomisk, for hvad er det? Det er, at man skal holde udgifterne nede på disse beskæftigelsesarbejder og hellere få nogle flere sat i sving. De tænker rent lønpolitisk, og det kan man selvfølgelig ikke fortænke dem i. Det hører med til hele partiets ideologi. Men de tænker heller ikke på de unge, for her er det nemlig nøjagtig, som jeg siger: hvis man gør det til en rimelig pris, så gør man de unge en tjeneste, de kommer i sving, og man kan få flere i arbejde, og det er vel egentlig hele pointen.

Jeg vil bare sige, at det, som VS kritiserer, efter min mening er et udmærket initiativ fra arbejdsdirektøren. Han har nu nok ikke gjort det uden at tale med sin minister. Det vakte, da det kom frem her i sommer, enorm debat og også nervøsitet hos arbejdsministeren, da man hørte den vældige blæst omkring det, hvorefter man udsatte det til 3. august, hvor det retfærdige skal ligge i, at hvis man er ansat efter 3. august, skal man på den lave løn, men hvis man har været heldig at komme før 3. august, skal man have den høje løn. Pointen er vel, at en lov selvfølgelig skal udlægges, så det er juridisk rigtigt. Det er jeg ikke i stand til. Arbejdsministeren mener, man har gjort det, men hvis der er noget i vejen med udformningen, må man hurtigst muligt lave loven om, for det, man her har gjort, er noget, der er sundt både for samfundsøkonomien og for beskæftigelsen. Det vigtigste er at få de unge mennesker sat i sving. Så må de være glade for de 40 kr. 70 øre.

Lilli Gyldenkilde (SF):

SF har så tidligt som i 1980, da dette kom ind i lovgivningen, været imod det. Vi har protesteret imod det, og vi har gang på gang taget det op. Vi har haft samråd om det, og

[Lilli Gyldenkilde]

vi har stillet en række spørgsmål om det, og vi er enige med VS i, at nu må det altså også prøves. Vi er endda så enige, så vi gerne havde været medforslagsstiller til forslaget. Men det behøver vi ikke at drøfte her.

Vi har fået at vide i arbejdsmarkedsudvalget, at LO ikke har protesteret mod det, og det vil jo sige, at LO stort set har givet tilslutning til det. Jeg synes nok, at der er lidt slinger i valsen, for fra referater fra møder i LO får vi at vide, at LO går imod det. Vi ved i hvert fald, at overborgmesteren i København, hr. Weidekamp, har protesteret imod det og har forsøgt at få ændret det. Vi ved, at SiD har forsøgt at få det ændret. Vi ved, at SiD påtænker at lave en sag på dette, fordi de mener, at der simpelt hen er tale om et overenskomstbrud. Nu får vi jo at se, hvordan det kommer til at ligge. Jeg har den mening, at lovgiver kan lovgive om, hvad de vil, hvorefter der nok ikke kan være tale om brud på noget.

Cirkulæret bruges af kommunerne, og samtidig har kommunerne indgået overenskomster med de fagforbund, der har ansatte i kommunal regie. Jeg mener også, at det er helt klart, at man her dels laver et overenskomstindgreb, dels simpelt hen går imod det kommunale selvstyre.

Det værste er dog, at beskæftigelsesarbejder, som vi hidtil har kendt dem, på sæt og vis lægges for had, når man her indfører en ungarbejderløn, som af andre arbejdsløse bliver opfattet som løntrykeri. De unge kommer til at fremstå som løntrykkere, og det kommer de til uden egen skyld. Det er dybt ulykkeligt, at det er sket.

Det kan også meget nemt få den følge, at fagbevægelsen – der har været meget positiv over for beskæftigelsesarbejder, fordi de ikke bare kan lade stå til over for den store ungdomsarbejdsløshed og har syntes, det var helt fint, at der kunne sættes nogle ting i gang, når bare de, der arbejdede, arbejdede på overenskomstvilkår – nu hvor de unge kommer til at arbejde som løntrykkere, vil begynde at se anderledes på disse beskæftigelsesarbejder. Fagbevægelsen har en naturlig interesse i at hævde deres arbejdsområde, i at sige, at det er vores medlemmer, der skal have dette arbejde. Den kan ikke bare se til, at man udfører arbejdet og får det udført billige ved hjælp af løntrykkere.

Jeg synes, det er en ting, man skal være meget opmærksom på i denne forbindelse, ikke mindst efter at arbejdsmarkedsnævnene kommer til at spille en større og større rolle, for i dem sidder også repræsentanter for fagbevægelsen.

Jeg skal lige nævne en enkelt ting, som er gået igen i meget af det, der er blevet sagt. Det er dette, at man nu påtænker at lave en jobkabelsesordning, som man egentlig lægger for had fra første færd. Det vil jeg godt advare socialdemokratiet mod at gøre. Jeg mener, det er en skam, at en god idé bliver lagt for had, hvor man måske kunne få nogle ideer frem og få lavet en ny produktion, og hvor der jo til forskel fra de beskæftigelsesarbejder, vi ellers har talt om, er den forskel, at der her er tale om varige arbejdspladser i jobkabelsesordningen. Det er meningen, at jobkabelsesordningen i vid udstrækning skal afløse de tidligere beskæftigelsesarbejder. Jeg kan se, ministeren nikker. Ja men så er det heller ikke rimeligt, at de samme vilkår, som gælder for beskæftigelsesarbejderlønningen, skal overgå på den nye ordning, som ikke er et beskæftigelsesarbejde for 9 måneder, men hvor der er tale om varig, almindelig beskæftigelse. Jeg vil advare imod, at man overfører løntrykkercirkulæret til jobkabelsesordningen.

Der har fra næsten alle borgerlige partier været talt om, at bare lønnen bliver sat tilstrækkelig langt ned, skal de unge nok komme i arbejde. Jeg vil godt pille ved den filosofi, og jeg kan såmænd egentlig også godt bevise, at det ikke er rigtigt, men da min talletid er brugt, må jeg jo så gøre det i anden omgang.

Lone Dybkjær (RV):

Det radikale venstre kan afvise det foreliggende forslag. Vi har altid været tilhængere af § 97 a, stk. 3, 2. punktum. Det kommer nok heller ikke bag på VS. Men det, der undrer mig en anelse, er såmænd nok så meget, at man vælger at angribe præcis denne lov, navnlig bemærkningerne taget i betragtning. Jeg tror i og for sig nok, at VS accepterer § 97 a, stk. 3, 2. punktum, fordi et flertal i folketinget har vedtaget den. At VS så er imod, er noget andet, hvorefter VS sætter angrebet ind på lov nr. 488. Det forstår jeg ikke rent proceduremæssigt, fordi det er jo sådan set

[Lone Dybkjær]

det, der også er tale om, og hvor man jo godt kendte resultatet. Hvis man vil have efterprøvet, om lov nr. 488 er gyldig, synes jeg, man skulle efterprøve den fremfor at efterprøve dette, hvor man ved, at det, der sker her, er gyldigt.

Arne Melchior (CD):

CD kan ligesom forrige parti, der var på tallerstolen, afvise dette forslag.

Jeg ikke bare kan afvise det, jeg både vil og skal afvise det. Det bør ikke være nogen hemmelighed, at eksistensen af dette cirkulære, som her ønskes trukket tilbage, har været et meget vigtigt vilkår for CD, og at dets fremkomst i øvrigt er et resultat af det på mange områder udmærkede samarbejde, der er i den såkaldte forligskreds. Vi føler, at det er et samarbejde, som forløber meget sagligt og ofte meget vellykket, når det foregår med arbejdsministeren og i hans regie. Så vi kan naturligvis overhovedet ikke medvirke til at ophæve noget, vi stærkt har ønsket.

Jeg vil gerne takke arbejdsministeren for hans klare udtalelser i hans afvisning af dette forslag. Jeg vil gerne sige, at jeg, jeg vil næsten sige udelukkende, må lægge vægt på, hvad arbejdsministeren selv har sagt om en eventuel senere overflødiggørelse af cirkulæret. Når jeg nævner, at jeg lægger vægt på det, så er det, fordi et dagblad, man plejer at kunne stole på, Berlingske Tidende, i dag giver et noget misvisende referat af et svar, som arbejdsministeren gav i går i folketingets arbejdsmarkedsudvalg. Jeg kunne tænke mig at opfordre den nævnte avis til at orientere sine læsere den dag i morgen om, at man har ikke bare benyttet en forkert overskrift, men også, at dele af indholdet er en forkert gengivelse af, hvad arbejdsministeren har sagt. Det er grunden til, at jeg føler det nødvendigt at understrege de udtalelser, arbejdsministeren har givet her.

Mølgaard (DR):

Det er indlysende, at vi fra retsforbundets side vil være med til nærmere analyse af virkningerne af dette lovforslag under udvalgsarbejdet, men lad mig på forhånd sige, at jeg ikke tror, at vi vil støtte det. Vi tror, dets gennemførelse vil svække den meningsfyldte beskæftigelse af unge i erhvervslivet og det offentlige, i produktions- og servicefag

på et sædvanligt ansættelsesgrundlag. Der er her tale om særlige beskæftigelser, og det er for disse, der er fastsat særlige vilkår. Det forekommer os på forhånd ikke så uindlysende, at der er en hjemmel for noget sådant.

Kurt Hansen (VS):

Jeg skal starte med at takke det eneste parti, som gav fuld tilslutning til forslaget, nemlig SF, og sige, at SFs bemærkninger om, at de gerne ville have været medforslagsstillere, tager jeg til mig og skal ved fremtidige lejligheder være opmærksom på, at det er en god idé at optræde samlet om sådanne initiativer. Det har ikke været VS' opfattelse, at vi skulle tage patent på dette. Vi vil gerne samarbejde med SF om det.

Så må man jo sige, at arbejdsministeren sammen med arbejdsdirektør Kaj Westergård har været i stand til at få gennemført i hvert fald begyndelsen af en ordning, som de borgerlige har tordnet for at få igennem de sidste 4-5 år. De borgerlige har været ført an af fabrikant John Lawaetz og erhvervschef Jens Jørgen Bolvig, henholdsvis fra fremskridtspartiet og fra det radikale venstre. Det har været...

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Der må ikke anvendes titler i forbindelse med medlemmerne.

Kurt Hansen (VS):

Det skal jeg huske. Men det har i hvert fald været disse to personer, der har ført en ny type ungarbejderløn frem, og V og K har stået bagved og støttet dem godt. Det har de ikke kunnet få igennem, men hvad de ikke kunne, kunne den socialdemokratiske arbejdsminister få igennem sammen med arbejdsdirektør Kaj Westergård. Tilmeldt blev grænsen ikke 20 år, som de borgerlige forlangte, og som hr. Lawaetz fra fremskridtspartiet også i dag har fortalt var hans ønske, nej, arbejdsministeren er gået meget videre, han er gået op til 22 år.

Arbejdsministeren siger, at når vi kommer med sådan et lovforslag, må det være udtryk for, at vi anerkender det lovgrundlag, som bekendtgørelsen er udarbejdet på. Det gør vi helt klart ikke. Vi mener, at det er dygtigt juridisk tusindkunstneri på grundlag af de

[Kurt Hansen]

bemærkninger, som jeg nu skal citere, og som vi gerne vil have fjernet:

»Arbejdsdirektøren kan dog for særlige grupper af deltagelse i sådan beskæftigelse fastsætte andre vilkår efter forhandling med landsarbejdsnævnet.«

»Særlige grupper«, hvad dækker det over? Der er intet i den beslutning, der blev truffet i december 1980, om, at det drejede sig om at få nedsat lønnen for unge under 22 år på beskæftigelsesprojekter. Der står noget om særlige grupper, der står ikke noget om, at det er alle unge under 22 år. Det kunne også være justeringer eller opreguleringer. Det er nogle helt generelle formuleringer, man har brugt her. Jeg mener som sagt, at det er juridisk tusindkunsteri, når man kan få et så omfattende angreb på de unge kørt igennem på dette meget snævre lovgrundlag.

Til fru Lone Dybkjær vil jeg sige om ændringen i § 97 a og om konsekvenserne over for lov nr. 488, at vi mener, at det ikke er holdbart at køre det over på lov nr. 488. Jeg vil gerne citere, hvad der står i den bekendtgørelse, som indenrigsministeren udsendte den 25. oktober 1977, altså kort efter at lov nr. 488 var vedtaget:

»Løn- og arbejdsvilkårene ved beskæftigelse som nævnt i stk. 1 skal være de sædvanlige vilkår ved tilsvarende arbejde.«

Mange, der anvises arbejde efter lov nr. 488, går eksempelvis til institutioner. Man skærer ned på institutionsområdet, hvorefter man ansætter folk efter lov nr. 488. Det kalder man ekstraordinære foranstaltninger, og så giver man dem en lavere løn.

Vi mener, det er klart, at der overhovedet ikke er lovgrundlag, når vi taler om lov nr. 488, og vi mener, at lovgrundlaget i § 97 a er særdeles tvivlsomt.

Så vil jeg sige til arbejdsministeren, at jeg godt er klar over, at landsarbejdsnævnet har givet sin tilslutning, og jeg har det indtryk, at det har givet den i enighed, og at specielt SiDs repræsentant, men fagbevægelsens repræsentanter i al almindelighed, på det tidspunkt har accepteret, at der skete et sådant indgreb over for de unge. Det må man beklage, men stemningen kan jo vende. Arbejdsministeren ved også, at der i SiD i dag er en omfattende modstand imod denne løntrykkerbekendtgørelse. Jeg vil gerne spørge arbejdsministeren, hvordan han ser på den modstand, som SiD har ydet over for denne

løntrykkerbekendtgørelse. Tager han den overhovedet alvorligt? Regner han med den? Vil han lade sig påvirke af den, eller hvad har han tænkt sig at gøre med den? Det synes jeg arbejdsministeren skylder os et svar på. Jeg skal nok komme op i anden omgang og fortælle ham svarene, når han ikke gider høre efter det, man siger i første omgang.

Arbejdsministeren har også brugt det argument, godt nok ikke i dag, men tidligere, som gik på, at det var urealistisk høje lønninger, de unge fik; det holdt dem bl. a. væk fra at tage en EFG-uddannelse. Det har arbejdsministeren ført frem i en situation, hvor op til 13.000 ikke kan få en lære- eller praktikplads. Jeg synes, det er aldeles dårlige, aldeles uanstændige argumenter at føre frem. Arbejdsministeren har yderligere gjort sig til talsmand for et argument, som jeg kun har hørt ham og arbejdsdirektør Kaj Westergård komme med i hvert fald inden for landets grænser. Det kan godt være, han er blevet påvirket af andre. De siger, at ældre arbejdere er utilfredse med, at de unge på beskæftigelsesprojekter får en så høj løn.

Hvor ved han det fra? Har han belæg for at komme med en sådan udtalelse? Har han overhovedet nogen fornemmelse af, hvad de ældre arbejdere måtte mene om det? Jeg har kun hørt den påstand fremført fra én anden. Det har ikke været inden for landets grænser, men det er hende konenovre i England, fru Thatcher. Hun har fremført tilsvarende bemærkninger om, at de ældre arbejdere er modstandere af, at de unge får samme løn, så det må jo være fru Thatcher, som arbejdsministeren er blevet inspireret af, når dette er blevet lavet.

Hvorfor er det overhovedet naturligt, at man tager dette op til diskussion i forbindelse med et forslag om jobskabelsesordningen? Er det meningen, at denne nye lønform, der er statsligt fastsat – et indgreb mod overenskomsterne – skal gælde for jobskabelsesordningen? Det vil jeg gerne have arbejdsministerens kommentar til. Forestiller man sig, at alle unge, der er på projekter af en eller anden art, skal have trykket et lønmaksimum ned over sig à la det, som der nu er taget første skridt til her, eller hvordan er det? Hvad er det for et kommissorium, arbejdsministeren har givet arbejdsmarkedets parter, da han bad dem om at sætte sig til at forhandle om lønnen for de unge under 22 år

[Kurt Hansen]

på jobskabelsesordningen? Er det så meningen, at det skal gælde for jobtilbudsordningen? Gælder det først for jobskabelsesordningen og jobtilbudsordningen, så ved vi jo udmærket godt, at arbejdsgiverne ikke vil antage én eneste ung, uden at det er på det omtalte lønmaksimum. Hvad siger arbejdsministeren så? Arbejdsgiverne blokerer. Vi må gøre noget. Hvad kan vi gøre? Det er selvfølgelig at sætte lønnen ned for dem, man havde tænkt plåceret på det private arbejdsmarked, for ellers vil arbejdsgiverne jo ikke have dem, og vi må jo gøre noget for at få dem i arbejde. Det er den logik, som tilsyneladende præger arbejdsministeren, og som har præget de borgerlige i meget lang tid og også her i dag.

Fremskridtspartiet spørger os: synes I, det er rimeligt, at unge, der laver jord- og betonarbejde på beskæftigelsesprojekter, får 52 kr. i timen? Svaret er enkelt og simpelt: ja! Vi synes, at det er et uanstændigt indgreb, der er blevet lavet imod de unge under 22 år, og som betyder, at de mister op til 17 kr. i timen. Vi mener, at unge på beskæftigelsesprojekter selvfølgelig skal have det samme som andre under tilsvarende overenskomstområde.

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Jeg tror, det er for tidligt at begynde at diskutere et lovforslag, der end ikke er fremsat i Folketinget. Selv om jeg kender og respekterer og beundrer hr. Kurt Hansens revolutionære utålmodighed, tror jeg alligevel, at han må styre sig lidt, indtil forslaget er fremkommet. Jeg vil dog gerne gøre den bemærkning, at når det under alle omstændigheder er nødvendigt at se på dette spørgsmål i forbindelse med jobskabelsesforslaget, hænger det sammen med, at der samtidig foreslås en ophævelse af § 97 i arbejdsløshedsloven. Det er rigtigt, som fru Lilli Gyldenkilde har gjort opmærksom på, at der er et ændret sigte. Man sigter mod varige arbejdspladser, og man lægger også vægt på at kunne inddrage, om jeg så må sige, virksomheder uden for den offentlige sektor; det kan være nye virksomheder, og det kan være eksisterende virksomheder. Da er det klart, at der er tale om helt normale overenskomstmæssige aftaler for aflønning af arbejdet, og dem er der selvfølgelig ingen der har interesse i at forrykke.

Det, der er problemet med beskæftigelsesarbejderne, er jo ikke, om jeg så må sige, forholdene, som de tegner sig mange steder i landet. Det er et hovedstadsproblem, hvor man ikke får løn i forhold til den overenskomst, der gælder for området, men hvor man får en kunstig løn aftalt lokalt i det københavnske område, som ligger under den overenskomstmæssige sats for arbejde, men langt over, hvad der er rimeligt på arbejdsmarkedet. Sagen er nemlig, at de unge udfører faglært arbejde, men selv hr. Kurt Hansen ville formentlig kunne indse – man skal jo ingenting tage for sikkert – eller kunne bringes til at indse, at man ikke kan give en 18-årig 85 kr. i timen. Man kunne måske godt forestille sig, at hr. Kurt Hansen også ville synes det var rimeligt. Men det er lønnen for det arbejde, der udføres af en faglært tømrer, af en faglært maler mange steder i Københavns kommune, inklusive alle tillæg. Det betaler man ikke, derimod betaler man, hvis man udfører arbejde, der falder ind under de faglærtes, efter en ufaglærts overenskomst. Hvis derimod man er i et køkken, hvis man udfører syerskearbejde eller HK-arbejde – jeg vil gerne sige til fru Lilli Gyldenkilde, at fru Lilli Gyldenkilde godt kender kønnet på dem, der udfører den type arbejde – er lønnen ikke de godt 60 kr. eller knap 60 kr., man får efter jord og betons overenskomst, så er det godt 40 kr. i timen, som man får efter de pågældende forbunds overenskomster. Jeg synes personlig, ud over hvad man kan sige om niveauer, at her var der en interesse i at få en aftale fælles for alt, hvad der hedder projektarbejde, fordi det ikke er rimeligt, når det drejer sig om midlertidig beskæftigelse af denne karakter, at der er en forskel, alt efter om man syr eller man går til hånde i et værksted. Det kan jeg altså ikke se. Derfor håber jeg meget, når de arbejdsretlige spørgsmål er afklaret, at man på arbejdsmarkedet selv løser dette problem og sådan, at hr. Kurt Hansen ikke alene kan angribe mig, men også fagbevægelsen, hans vane tro på feltet.

Lilli Gyldenkilde (SF):

SFerne skal takke ministeren for den første del af svaret, nemlig dette med de varige arbejdspladser. Så ligger der nu en lille nød

[Lilli Gyldenkilde]

tilbage, som jeg godt vil tage fat i, men først vil jeg godt lige ride op.

Samtlige borgerlige partier siger, at når blot lønnen bliver tilstrækkelig lav, så skal de unge såmænd nok få arbejde. Det er altså ligesom den filosofi, der ligger bag også i det, som arbejdsministeren siger. Jeg vil godt prøve at levere et bevis på, at det ikke er rigtigt. Vi har en lov om jobtilbud, hvorefter arbejdsgiveren får 30 kr. i timen for at ansætte nogen. Det har ikke fået det private arbejdsmarked til at tage særlig mange ind. Alle statistikker, jeg har fået gennem arbejdsmarkedsudvalget, viser, at det offentlige arbejdsmarked påtager sig at tage langt flere folk ind, end det private gør. Det ved arbejdsministeren godt. Vi har sidst drøftet det i forbindelse med Odenserapporten. Da var tallet helt nede på, at det private arbejdsmarked kun tog 10 pct. og det offentlige 90 pct. Men det, jeg vil sige med dette, er, at man skal ikke have denne tro på, at bare lønnen kommer langt nok ned, så kommer jobbene. Det, der er vores hovedproblem, er, at der ikke er job nok, og det er det, vi skal tage fat i.

Jeg er selvfølgelig bekymret, når ministeren siger, at organisationerne selv må klare dette problem, for det, han lægger op til, er jo den ungarbejderløn, som det ikke lykkedes for arbejdsgiverne at komme igennem med ved overenskomsterne, men som man nu lægger et enormt pres på lønmodtagersiden om at gå ind på. Jeg synes, det er en vanskelig sag, og jeg synes, at man skal se i øjnene, at der er mange ting involveret i det, bl. a. også det kommunale selvstyre, som jeg tidligere var inde på. Jeg vil da godt høre ministerens kommentar – nu sidder ministeren og småsnakker lidt og ryster samtidig lidt på hovedet af det, jeg står og siger. Jeg mener altså, jeg har ret i disse ting, jeg har ridset op om beskæftigelsesarbejder og om, hvem der egentlig påtager sig dem. Hvis den filosofi, som hidtil har kørt igennem hele dette, er, at når bare lønnen er lav nok, skal de nok komme i arbejde, burde det også være sådan, at de private arbejdsgivere havde taget langt, langt flere, end de har gjort, når de får 30 kr. i løntilskud pr. antaget.

Lawaetz (FP):

Fru Lilli Gyldenkilde og andre blander to ting sammen: det private arbejdsmarked og disse beskæftigelsesarbejder eller nødhjælpsarbejder. På det private arbejdsmarked er man interesseret i at få en god arbejdskraft til en fornuftig løn, og hvis der er sammenhæng, har det noget at gøre med, at der er en afsmittende virkning på lønningerne, hvis man på et beskæftigelsesarbejde kan få en eller anden høj løn, som man så sammenligner med folk, der f. eks. har været 20 år i et firma og udført meget produktivt arbejde. Man må ikke blande de to ting sammen, man drøfter her. Det er sådan set det væsentlige. Nogen drøfter lønpolitik i al almindelighed. Det gør naturligvis hr. Kurt Hansen, det gør fru Lilli Gyldenkilde vel også, og deres princip er, at vi skal bare så højt op som muligt med lønningerne, det er klart, det betyder ingenting. Det er deres princip.

Når SiD blander sig, er det også lønpolitik eller fagforeningspolitik, fordi man bliver populær ved at sige: hvorfor i alverdens riger skulle de stakkels unge mennesker ikke have den høje løn? Arbejdsministeren bremser lidt og siger: 85 kr. er nok rigeligt. Det er jeg enig med arbejdsministeren i. Vi skal ikke drøfte jobskabelse, men det er, som om også arbejdsministeren, når man kommer ind på det, begynder at vakle lidt. Vi skal ikke diskutere det i dag. Men for at gøre sin jobskabelsesordning blot nogenlunde populær og få andre til at interessere sig for den skal man ikke starte med at sige, at vi skal til at diskutere på et så tidligt tidspunkt som nu. Det vil være vigtigt, at der ligger et grundlag for, at når man får de unge i arbejde, skal de kunne være tjent med at begynde med en lavere løn. Det er da ganske almindelig sund fornuft, hvis man er 18 år og kommer lige ud af skolen, at man ikke skal have hverken 52 eller 80 kr.

Kurt Hansen (VS):

Sidst da arbejdsministeren sad og snakkede – det var dengang godt nok med hr. Arne Melchior – stillede jeg ham nogle spørgsmål, som jeg naturligvis var klar over han ikke hørte eller fik skrevet ned, så han kunne svare mig på dem. Nu skal jeg prøve denne gang. Hvad siger arbejdsministeren til den modstand, som ikke mindst SiD har fremført over for dette lønmaksimum, der er blevet

[Kurt Hansen]

indført rent administrativt, mens folketinget var på sommerferie, på baggrund af en aldeles tvivlsom beslutning fra december 1980? Hvad mener arbejdsministeren om den modstand? Vil han høre på den, vil han bruge den til noget, eller hvordan?

Så kommer arbejdsministeren med nogle aldeles hypotetiske overvejelser om beskæftigelsesprojekter på 85 kr. i timen. (*Afbrydelse*). Er der beskæftigelsesprojekter for faglærte arbejdere? Hvorfor så komme med sådan noget vrøvl, for at sige det ligeud? Det er jo ikke det, det drejer sig om. Der var måske grund til at se på det indholdsmæssige i beskæftigelsesprojekterne dér, hvor ordinært arbejde til 85 kr. i timen bliver omgjort til ekstraordinær beskæftigelse for uuddannede. Dér udvikler det sig i galoperende fart i en aldeles gal retning, bl.a. ved det eksempel, jeg nævnte om, at man skærer ned på daginstitutionsområdet og ansætter nogle efter lov nr. 488 og kalder det ekstraordinær beskæftigelse og giver dem meget lavere løn. Sådan fungerer det.

Renovering af bygninger er et andet eksempel, hvor vi kan drage arbejdsministerens tømmer ind. Dér skulle der selvfølgelig være ansat folk til at lave dette arbejde til den løn, som der er ifølge overenskomsten. Men det gør arbejdsministeren jo ikke noget ved.

Så kan arbejdsministeren ikke udtale sig om, hvilke lønmæssige principper der skal ligge til grund for aflønningen af de unge efter jobkabelsesordningen, fordi forslaget jo ikke er kommet endnu, siger han. Man kan da udmærket godt sige, om man fra arbejdsministerens side og dermed fra regeringens side er enig i, at der skal gælde et lønmaksimum for jobkabelsesordningen, eller om man synes, det er en dårlig idé, og man vil afvise det eller det skal være et rent overenskomstmæssigt aftaleforhold. Vil man have en ungarbejderløn under jobkabelsesordningen, eller vil man ikke have det? Hvis man ikke vil have det, var det en idé at komme herop og fortælle det. For arbejdsministeren ved jo udmærket godt, at kommer der først til at gælde en ungarbejderløn under jobkabelsesordningen, kommer den også til at gælde under jobtilbudsordningen, fordi jobtilbudsordningen i hvert fald i ret mange tilfælde heller ikke har noget med ordinær beskæftigelse at gøre. Det er tilskudsmæssig

beskæftigelse, som er tidsfastsat til 9 måneder ad gangen.

Har vi først den situation, at der gælder en ungarbejderløn for de unge på jobkabelsesordningen, så ved vi jo også, vi får den på arbejdsmarkedet. Så derfor er det faktisk muligt at sige, om der skal gælde et lønmaksimum for de unge, eksempelvis under 22 år. Det håber jeg vi kan få et svar på i dag, fordi jeg ved, at arbejdsministeren har bedt LO og Dansk Arbejdsgiverforening om at sætte sig til at forhandle om et sådant lønmaksimum. Hvad er meningen med det? Hvad sigter man mod? Jeg kan kun tage det som et udtryk for, at man gerne vil have det lønmaksimum. Er det forkert, så kom herop og fortæl mig noget andet. Kom herop og fortæl mig noget om de lønmæssige principper, som den socialdemokratiske regering mener skal være gældende fremover, ikke mindst når arbejdsministeren taler om, at jobkabelsesordningen i modsætning til beskæftigelsesprojekter er baseret på varige arbejdspladser, ordinær beskæftigelse. Jeg har mine tvivl, om der bliver tale om noget sådant. Jeg er meget bange for, at den nye jobkabelsesordning vil ligesom jobtilbudsordningen og beskæftigelsesprojekterne vil udvikle sig til projekter.

Men arbejdsministeren påstår, at det er varige arbejdspladser under jobkabelsesordningen. Men er det så meningen, at der skal gælde et lønmaksimum for disse varige arbejdspladser? Jeg håber meget at få et svar på dette spørgsmål.

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Ja, der er jo en uhyggelig risiko for, hvis man svarer på det spørgsmål, at hr. Kurt Hansen så kommer op igen.

Men jeg vil alligevel løbe risikoen og sige til hr. Kurt Hansen, at hvis det drejer sig om, at der i forbindelse med jobkabelsesordningen skabes arbejdspladser, f.eks. i eksisterende private virksomheder, så skal folk selvfølgelig aflønnes som andre i disse virksomheder. Problemet opstår alene, hvis det drejer sig om de rene beskæftigelsesprojekter, som vi hidtil har kendt, og som jo fortsat vil kunne finansieres under en jobkabelseslov. Det er på det område, jeg har opfordret parterne – og parterne er ikke LO og Dansk Arbejdsgiverforening, men nok så meget kommunerne og fagbevægelsen – til at sætte sig sam-

[Arbejdsministeren]

men og lave en fælles overenskomst, der dækker hele området.

Så henviste hr. Kurt Hansen til England i forhold til Danmark og sagde, at jeg nærmest var sådan en socialdemokratisk forklædning af fru Thatcher. Jeg vil gerne sige til hr. Kurt Hansen, at man kan en gang imellem få myrekryb, når man kan tænke på, hvordan vi diskuterer her i landet.

I England får en ungarbejder, helt op til han fylder 24 år, 350 kr. om ugen. Det, som arbejdsdirektøren har fastlagt for dem, der er under 22 år og uden erfaring, på beskæftigelsesarbejder, er 1.630 kr. om ugen, altså næsten 5 gange så meget, som man får i England, og det, hr. Kurt Hansen siger, er, at 7-8 gange ville være det rimelige. Jeg har sagt, at knap 5 gange er rimeligt i forhold til det engelske niveau. Men jeg synes, at før man kommer med disse sammenligninger mellem fru Thatcher og arbejdsministeren og udtalelser om, at de to jo næsten ikke er til at skelne fra hinanden, synes jeg, man skulle se på realiteterne i sagen.

(Kort bemærkning).

Kurt Hansen (VS):

Til det sidste først. Når jeg har talt om, at ældre arbejdere er utilfredse med, at unge på beskæftigelsesprojekter får så meget, og når jeg har talt om, hvad arbejdsministeren og arbejdsdirektøren har sagt, er det, fordi de er de eneste, jeg har hørt udtale sig om dette herhjemme; til gengæld har jeg hørt fru Thatcher sige det om de unge arbejdsløse derovre. Men det er jo noget principielt. Det handler om, hvilken baggrund arbejdsministeren har for at komme med den udtalelse, at de ældre arbejdere er utilfredse med, at de unge får så høj en løn på beskæftigelsesprojekterne. Hvor har arbejdsministeren et belæg for, at de ældre arbejdere mener det? Det er den udtalelse, jeg har hørt arbejdsministeren refereret for i pressen i sommer, og jeg har kun hørt arbejdsdirektøren bakke ham op. Og så har jeg hørt, at den er blevet fremsat af fru Thatcher. Det er derfor, jeg drager sammenligningen. Spørgsmålet er: er de ældre arbejdere utilfredse med, at de unge får så meget? Jeg vil gerne have, at arbejdsministeren dokumenterer det.

Så ved jeg, at arbejdsministeren forestiller sig, at jobkabelsesordningen skal omfatte

langt, langt flere, end de nuværende beskæftigelsesprojekter gør, og da kunne jeg også forstå på det svar, arbejdsministeren gav her i sidste omgang, at det er meningen, at der i hvert fald på den projektmæssige del af jobkabelsesordningen skal være et lønmaksimum. (*Arbejdsministeren* [Svend Auken]: Nej...). Ja men det er der jo ikke på projekterne.

Jeg forstod arbejdsministeren derhen, at der vedrørende den projektmæssige del af jobkabelsesordningen er ved at blive forhandlet mellem bl.a. LO og Dansk Arbejdsgiverforening og kommunerne om et lønmaksimum for de unge under 22 år. Men hvor mange har man egentlig tænkt sig skal ind på disse projekter? Hvad viser erfaringen fra det tidspunkt, da bekendtgørelsen kom, og til nu? Kan arbejdsministeren oplyse, hvor mange unge under 22 år der er blevet ansat på beskæftigelsesprojekter fra den dag, da bekendtgørelsen kom, og så frem til nu i Københavns kommune og i de københavnske omegnskommuner – og lad os bare gå lidt videre og sige de socialdemokratiske kommuner over hele landet? Måske er det, fordi der skal være kommunevalg, at det ikke er sat i gang endnu. Men hvor mange er på beskæftigelsesprojekter i Københavns kommune på lønmaksimum, hvor mange er det i Københavns omegn, og hvor mange er det i de socialdemokratiske kommuner i det hele taget? Jeg har ret sikre oplysninger om, at det er meget, meget få i virkeligheden, der er kommet ind under denne løntrykkerbekendtgørelse indtil dato.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var: